

(सर्व कायदेशीर अथवा न्यायालयीन विवादासाठी या आदेशाचा इंग्रजी अनुवाद अधिग्राह्य धरण्यात येईल.)

वनजमिन- नागपूर

वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत पेंच पाटबंधारे प्रकल्प, खिंडशी पूरक कालवा योजना प्रकल्पाच्या बांधकामाकरीता कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे प्रकल्प, विभाग नागपूर यांना मौजे पाली ता.पारशिवनी व मौजे सत्रापूर, ता.रामटेक; जि.नागपूर येथील १६.४० हेक्टर संरक्षित व राखीव वनक्षेत्र वळतेकरण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन आदेश क्रमांक: एफएलडी-३४१३/प्र.क्र.५७/फ-१०

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : १७/०६/२०१६

वाचा :-

- १) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/आय/आयडी-११८५३/२३२०/१२-१३, दिनांक १९/०१/२०१३.
- २) महाराष्ट्र शासन, महसूल व वन विभागाचे पत्र समक्रमांक, दिनांक ०५/०३/२०१३.
- ३) पर्यावरण व वन मंत्रालय, क्षेत्रिय कार्यालय, पश्चिम क्षेत्र, भारत सरकार, भोपाल यांचे पत्र क्र.नं.६-एमएचसी ०२२/२०१३-बीएचओ/१९९९, दिनांक ०५/१२/२०१३.
- ४) महाराष्ट्र शासन, महसूल व वन विभागाचे पत्र समक्रमांक, दिनांक १७/१०/२०१५.
- ५) पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, क्षेत्रिय कार्यालय, पश्चिम-मध्य क्षेत्र, भारत सरकार, नागपूर यांचे पत्र क्र.नं.६-एमएचसी-२२/२०१३-बीएचओ/४३२, दिनांक ०२/११/२०१५.
- ६) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/आय/आयडी-११८५३/२००/१५-१६, दिनांक ०२/०५/२०१६.

आदेश :-

ज्याअर्थी, अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे प्रकल्प, विभाग नागपूर यांच्याकडून प्राप्त झालेला वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत पेंच पाटबंधारे प्रकल्प, खिंडशी पूरक कालवा योजना प्रकल्पाच्या बांधकामाकरीता मौजे पाली ता.पारशिवनी व मौजे सत्रापूर, ता.रामटेक; जि.नागपूर येथील १६.४० हेक्टर संरक्षित व राखीव वनक्षेत्र वळती करण्याचा प्रस्ताव राज्य शासनास उपरोक्त अ.क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केला होता.

आणि ज्याअर्थी, पेंच पाटबंधारे प्रकल्प, खिंडशी पूरक कालवा योजना ही राज्याच्या फायद्याची असून, त्यामुळे सर्वसाधारण जनतेला फायदा होणार आहे, म्हणजेच ही योजना एक जनहितार्थ प्रकल्प असून, भारत सरकारच्या वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० च्या मार्गदर्शक सूचनानुसार हा प्रकल्प स्थळ विवक्षित (site specific) आहे. तसेच या योजनेसाठी पर्यायी वनेतर जमिन उपलब्ध नसल्याची बाब विचारात घेण्यात आली.

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने या प्रस्तावाची काळजीपूर्वक छाननी केल्यानंतर उपरोक्त अ.क्र.२ येथील पत्रानुसार वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ अन्वये १६.४० हेक्टर संरक्षित व राखीव वनक्षेत्र वळती करण्याची भारत सरकारला शिफारस केली आहे.

आणि ज्याअर्थी, भारत सरकारने या प्रस्तावावर नीट विचार करून, राज्य शासनाने वन (संवर्धन), अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ खाली सादर केलेल्या प्रस्तावास वरील अ.क्र.-३ अन्वये तत्त्वतः मंजुरी दिलेली आहे. ही मंजुरी भारत सरकारच्या दिनांक ०५/१२/२०१३ रोजीच्या पत्रात नमुद केलेल्या अटींची पूर्तता प्रकल्प यंत्रणा करेल याच्या अधीन राहून प्रदान केली आहे.

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने त्यांच्या वरील अ.क्र.-४ येथील पत्रान्वये अटी पूर्तता अहवाल पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, क्षेत्रिय कार्यालय, पश्चिम-मध्य क्षेत्र, भारत सरकार, नागपूर यांना सादर केला होता.

आणि ज्याअर्थी, पर्यावरण व वन मंत्रालय, क्षेत्रिय कार्यालय, पश्चिम-मध्य क्षेत्र, भारत सरकार, नागपूर यांनी नागपूर जिल्ह्यातील १६.४० हेक्टर संरक्षित व राखीव वनक्षेत्र इतकी वनजमिन उपरोक्त प्रकल्पासाठी काही अटींसह वरील अ.क्र.-५ येथील पत्रान्वये वळती करण्यास अंतिम मान्यता दिली आहे.

आणि ज्याअर्थी, अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी त्यांच्या वरील अ.क्र.-६ येथील पत्रान्वये प्रकल्प यंत्रणेने पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, क्षेत्रिय कार्यालय, पश्चिम-मध्य क्षेत्र, भारत सरकार, नागपूर यांच्या दिनांक ०२/११/२०१५ रोजीच्या पत्रातील अटींची पूर्तता केली असल्याचे कळविले आहे;

म्हणून आता महाराष्ट्र शासन याद्वारे असे निर्देश देत आहे की, प्रकल्प प्राधिकरण म्हणजेच कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे प्रकल्प, विभाग नागपूर यांना, वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत पेंच पाटबंधारे प्रकल्प, खिंडशी पूरक कालवा योजना प्रकल्पाच्या बांधकामाकरीता अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्या पत्रासह जोडलेल्या प्रकल्प प्रस्तावात अधिक तपशिलात नमुद केलेली आणि खाली दिलेल्या अनुसूचीमध्ये नमुद केलेली ज्यामध्ये, संरक्षित व राखीव वनजमिन समाविष्ट आहे, अशी एकूण १६.४० हेक्टर वनजमिन या प्रस्तावासाठी वळती करण्यात यावी. हे वळतीकरण भारत सरकारच्या दिनांक ०५/१२/२०१३ व दिनांक ०२/११/२०१५ रोजीच्या पत्रांतील अटी व शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून तसेच खालील अटीच्या पूर्ततेनंतर पूर्ण करण्यात यावे.

१. वर नमुद केलेल्या भारत सरकारच्या तत्त्वतः मान्यता व अंतिम मान्यतेच्या पत्रातील विहित केलेल्या सर्व अटींचे प्रकल्प यंत्रणा अनुपालन करेल. प्रकल्प यंत्रणा सर्व अटींचे

तंतोतंत अनुपालन करेल याची मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर हे खात्री करतील. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना सादर करतील.

२. वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० व त्याअंतर्गत केलेले नियम आणि मार्गदर्शक सूचना व या आदेशातील अटीपैकी कोणत्याही अटीचे अनुपालन न करणे हे वन (संवर्धन), १९८० चा भंग ठरेल आणि त्याप्रमाणे याबाबत वैधानिक कारवाई करण्यात येईल.
३. उपरोक्त अटीपैकी कोणत्याही अटीचे अनुपालन न केल्यास (non-compliance) संबंधित विभागीय वन अधिकारी, वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत दिनांक २५/१०/१९९२ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनातील कलम १.९ नुसार अहवाल राज्य शासनामार्फत क्षेत्रिय मुख्य वनसंरक्षक, पश्चिम-मध्य क्षेत्र, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नागपूर यांना सादर करतील.

अनुसूची

गावाचे नाव	तालुका	जिल्हा	सर्व्हे नंबर	कंपार्टमेंट नंबर	वनक्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	वैधानिक दर्जा
पाली	पारशिवनी	नागपूर	६८, ७१, ७२, ७३	२४३	५.१०	संरक्षित वने
सत्रापूर	रामटेक	नागपूर	९७	२४८	०.६८	संरक्षित वने
			--	६१३	१०.६२	राखीव वने
एकूण क्षेत्रफळ (हेक्टर मध्ये)					१६.४०	

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६१७१३०६२६५११९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वीरेन्द्र तिवारी)
मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रत- टप्पा-१ व टप्पा-२ च्या मंजूरी आदेशासह वरील आदेश आपल्या वेबसाईटवर अपलोड करण्याच्या विनंतीसह :

१. सचिव, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (केंद्रीय), पश्चिम-मध्य क्षेत्र, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नागपूर.

प्रत :-

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
३. प्रधान सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
६. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (कॅम्पा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
७. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
८. मुख्य वनसंरक्षक (वन संवर्धन), नागपूर.
९. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर.
१०. जिल्हाधिकारी, नागपूर.
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.
१२. उप वनसंरक्षक, नागपूर.
१३. कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे प्रकल्प, विभाग नागपूर.
१४. निवडनस्ती (फ-१०).

२. जिल्हाधिकारी, नागपूर; मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर व उप वनसंरक्षक, नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वरील आदेशाची प्रत स्थानिक संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना पाठविण्यात यावी. तसेच त्यांनी वरील आदेश त्यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर तसेच वरील कार्यालय प्रमुखांच्या सूचना फलकावर सर्वसामान्य जनतेच्या माहितीसाठी प्रदर्शिले जातील याची खात्री करावी.

३. कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे प्रकल्प, विभाग नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वन मंजूऱ्यांचे सर्व आदेश एक स्थानिक भाषेतील व एक इंग्रजी भाषेतील प्रसिध्द अशा दोन दैनिक वृत्तपत्रात प्रसारित करावेत.

४. स्थानिक स्वराज्य संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना निर्देशित करण्यात येते की, आदेशांची प्रत मिळाल्यापासून ३० दिवसांपर्यंत सदर आदेश सूचना फलकावर प्रदर्शित करावेत.

Forest Land- Nagpur

Diversion of 16.40 Ha. of Protected & Reserved forest land for construction of Pench Irrigation Project, Khindsi Feeder Canal in Village-Pali, Tehsil-Parsoni and Village Satrapur, Tehsil-Ramtek; District-Nagpur in favour of Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur under Forest (Conservation) Act, 1980.

**Government of Maharashtra
Revenue and Forest Department
Government Order No. FLD-3413/ C.R.-57/ F-10
Mantralaya, Mumbai-400 032.
Date: 17/06/2016**

Read:-

- 1) Letter from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur, No.Desk-17/NC/I/I.D.-11853/2320/12-13, dated 19/01/2013.
- 2) Letter from Government of Maharashtra of even no., dated 05/03/2013.
- 3) Letter from Ministry of Environment & Forests, Western Region, Government of India, Bhopal No. 6-MHC 022/ 2013-BHO/ 1999, dated 05/12/2013.
- 4) Letter from Government of Maharashtra of even no., dated 17/10/2015.
- 5) Letter from Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Regional Office, Western Central Zone, Government of India, Nagpur No. 6-MHC-22/2013-BHO/432, dated 02/11/2015.
- 6) Letter from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur, No.Desk-17/NC/I/I.D.-11853/200/15-16, dated 02/05/2016.

Order:-

Whereas, the Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer Maharashtra State, Nagpur, vide his letter referred at sr. no. 1 above has submitted a proposal which has been received from Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur for Diversion of 16.40 Ha. of Protected & Reserved forest land for construction of Pench Irrigation Project, Khindsi Feeder Canal in Village-Pali, Tehsil-Parsoni and Village Satrapur, Tehsil-Ramtek; District-Nagpur under Forest (Conservation) Act, 1980 to the State Government.

AND whereas, Pench Irrigation Project, Khindsi Feeder Canal is for the benefit of the general public of the State. Hence it is, in other words, a project is of public importance and as per Government of India, Forest (Conservation) Act, 1980 guidelines the project is site specific and non availability of alternative non-forest land for the project was considered.

AND whereas, Government of Maharashtra after careful scrutiny and consideration, vide its letter referred at sr. no. 2 above has recommended it to the

Government of India to divert the 16.40 Ha. of Protected & Reserved forest land for the above project under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980.

AND whereas, Government of India after due consideration, vide its letter referred at sr. no. 3 above granted in-principle approval to above proposal submitted by Government of Maharashtra for diversion of forest land under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980. The said approval is subject to fulfillment of certain conditions by the User Agency mentioned in its letter dated 05/12/2013.

AND whereas, Government of Maharashtra, vide its letter referred at sr. no. 4 above has submitted compliance of those conditions to the Government of India, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Regional Office, Western Central Zone, Nagpur.

AND whereas, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Regional Office, Western Central Zone, Nagpur accorded final approval under section 2 of forest (Conservation) Act, 1980, for the purpose of above proposal from the Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur for the Diversion of 16.40 Ha. of Protected & Reserved forest land for construction of Pench Irrigation Project, Khindsi Feeder Canal in Village-Pali, Tehsil-Parsoni and Village Satrapur, Tehsil-Ramtek; District-Nagpur with certain conditions, vide its letter referred at sr. no. 5 above.

AND whereas, The Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur, vide letter referred at serial number 6 above has informed that, User agency has complied with conditions stipulated in Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Nagpur's letter dated 02/11/2015;

NOW, therefore, Government of Maharashtra hereby directs that the forest land area of 16.40 Ha. consisting of Protected & Reserved forest more specifically described in the proposal submitted, vide letter mentioned at sr. no.-1 here in above from Additional Principal Chief Conservator of Forests & Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur and as per details given in the Schedule given below, be diverted to the User Agency, i. e. Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur for construction of Pench Irrigation Project, Khindsi Feeder Canal in Village-Pali, Tehsil-Parsoni and Village Satrapur, Tehsil-Ramtek; District-Nagpur. The diversion shall be effected subject to the terms and conditions mentioned in the letter dated 05/12/2013 & dated 02/11/2015 of Government of India. This approval for diversion of forest land is also subject to compliance of following conditions by the User Agency-

1. The User Agency shall comply with all the conditions stipulated in the in-principle and final approval letters of Government of India, referred above. The Chief Conservator of Forest (Territorial), Nagpur shall ensure the strict compliance of the conditions by the Project Authority. CCF (T) will furnish the report in this

regard to Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur from time to time.

2. Non compliance of any of the conditions mentioned in this order and Rules and Guidelines made / issued under Forest (Conservation) Act, 1980, shall amount to violation of Forest (Conservation) Act, 1980 and action would be taken accordingly.
3. In case of non-compliance of any of the above conditions, the concerned Divisional Forest Officer shall report through the State Govt. to Regional Chief Conservator of Forests, Western Central Zone, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Nagpur as per procedure laid down in the clause 1.9 of guidelines on 25/10/1992 under the Forest (Conservation) Act, 1980.

SCHEDULE

Name of Village	Tehsil	District	Survey No.	Comptt. No.	Forest Area (in Ha.)	Legal Status
Pali	Parseoni	Nagpur	68, 71, 72, 73	243	5.10	Protected Forest
Satrapur	Ramtek	Nagpur	97	248	0.68	Protected Forest
			--	613	10.62	Reserved Forest
Total Area (in Ha.)					16.40	

This Government Order of Maharashtra Government is available on its website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201606171306265119. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Virendra Tiwari)

Chief Conservator of Forests (Mantralaya)

Copy forwarded with request to upload this order on their website along with the Stage-I and Stage-II clearances to:

1. Secretary, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, New Delhi.

2. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Central), Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Regional Office, Western Central Zone, Nagpur.

Copy to:

1. Principal Chief Conservator of Forests (HoFF), Maharashtra State, Nagpur
2. Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife), Maharashtra State, Nagpur
3. Principal Secretary (Energy), I.E.&L. Department, Mantralaya, Mumbai
4. Principal Secretary, Tribal Development Department, Mantralaya, Mumbai
5. Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur.
6. Additional Principal Chief Conservator of Forests (CAMPA), Maharashtra State, Nagpur.
7. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Conservation), Maharashtra State, Nagpur.
8. Chief Conservator of Forests (Forest Conservation), Nagpur.
9. Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur.
10. Collector, Nagpur.
11. Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur.
12. Deputy Conservator of Forests, Nagpur.
13. Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur.
14. Select File, Desk F-10.

2. Collector, Nagpur; Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur and Deputy Conservator of Forests, Nagpur are hereby directed to forward the copy of this order to concerned Heads of Local Bodies, Panchayats, Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government and they shall also ensure the display of this order on their notice board as well as on the notice board of local self government bodies for the information of general public.

3. Executive Engineer, Minor Irrigation Project, Division Nagpur is hereby directed that he should publish the entire order of forest clearances granted in verbatim along with the conditions and safe guards imposed by the Central Government in Stage-I & Stage-II forest clearance in two widely circulated daily news papers, one in vernacular language and other in English language.

4. Heads of Local Bodies, Panchayats and Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government are hereby directed to display the same on their notice board for 30 days from the date of receipt for the information of general public.